

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 460 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoirra Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayyo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlarini (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdorovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	190
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990-yillar)	195
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalar ta'limida ikkilamchi cheklovlarni kamaytiruvchi ta'lim texnologiyalari	199
<i>Qo'ziyeva Shahnoza Muhammadsoli qizi</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS	O'quvchilarda milliy g'oya va mafkurani rivojlantirishda mumtoz musiqaning o'rni va ahamiyati ..... 202 Baymanova Feruza Abralovna
			Ommaviy jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil etishning pedagogik asoslari ..... 207 Xayitova Ulfatoy Tursunovna
			Yuqori sinf o'quvchilarida ijtimoiy faollikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari ..... 211 Turg'unboev Sirojiddin Faxriddinovich
			Muhandislik ta'limida Bernulli va Puasson taqsimotlarini texnologik jarayonlar misolida o'qitish metodikasi... 216 Qo'ziboyeva Nozima Yoqubjon qizi , Maxmanazarov Sardor Toirjon o'g'li , Saydullayev Asadbek Xayrullo o'g'li
			Психолого-педагогические основы обучения теме “производная” в курсе алгебры и начал анализа президентской школы ..... 225 Шахноза Холмуродова Зоир кизи
			O'qish savodxonligi darslarida Bloom taksonomiyasi va 4K kompetensiyalarining integrativ modeli ..... 234 Farsaxonova Mastura Jalol qizi
			Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifatini baholash mezonlari va monitoring tizimini takomillashtirish: indikatorlar asosidagi boshqaruv modeli ..... 241 Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi
			Maxsus mashqlar yordamida start tezligini oshirish metodikasi ..... 244 Sitara Elova Axmatqulovna , Panjiyeva Gulzoda Eshdaviyat qizi
			Amudaryo foreli (<i>Salmo trutta oxianus</i>) O'zbekiston hududida tarqalishi va ekologiya ta'siri..... 248 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Xolmo'minova Sevinch Sirojiddinova , Qurbonazarova Marjona Zokirovna
			Suv va quruqlik muhitiga moslashgan amfibiyalarda adaptatsiya xususiyati ..... 251 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Axmamatova Feruza Shamsiddin qizi , Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi
			O'zbekistonda tarqalgan kaptarsimonlar xilma-xilligi, ularni tarqalishi, biologik xususiyatlari va amaliy ahamiyati ..... 255 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Xolmo'minova Jasmina Baxtiyor qizi , Saidova Dilnoza Rustamovna
			Surxondaryo viloyatidagi qo'lqanotlilar turlarining morfologik tasnifi va hududiy farqlari ..... 259 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Yarashova Sarvara Islomovna , Bahromova Shahzoda Abduqodirovna
			Игровые технологии как средство активизации коммуникативной деятельности учащихся на занятиях по русскому языку ..... 267 Халикова Гульбахор Исановна
			Yoshlarni pedagogik kasbga yo'naltirish ishlarini o'rganishning konseptual va metodologik asoslari ..... 270 Matkarimova Muxabbat Abuovna
			O'qish savodxonligini baholovchi topshiriqlar turlari ..... 277 Rasulova Mushtariybonu
			Qoraqalpog'istonning shimoliy tumanlaridagi bolalarda tashqi nafas olish tizimi xususiyatlari ..... 281 Orazbaeva Navbaxor Mratbaevna
			“Kompyuter tarmoqlari” fanini o'qitishda dasturiy-didaktik vositalardan foydalanish ..... 285 Muqimov Shahzodbek Ixtiyor o'g'li
			Yangi O'zbekiston: yangilanish va taraqqiyot omillari (Qashqadaryo viloyati misolida)..... 288 Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich , Safarova Sevara Saloxiddinovna
			Raqamli ta'lim strategiyalaridan foydalanib o'qish samaradorligini oshirish ..... 294 Narzullayeva Gulzira Xayrullo qizi , Abdusottarova Farog'at Olimjon qizi
			Oliy ta'limda “Zoologiya” kursini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish (“umurtqali hayvonlar” misolida)..... 299 Xonnazarova Mamlakat To'lqinovna
			Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish strategiyalari ..... 303 Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li
			Accommodating a Teenage English Learner With Tourette-Related Stammering in Uzbekistan State Multilevel Test Preparation: A Single-Case Study ..... 307 Yulduz Sultanova
			Yengil atletikada to'siqlar osha yugurish texnikasini takomillashtirish va o'rgatish uslubiyati ..... 313 Chariyev Ulug'bek Abdujabbarovich , Radjabov Jaxongir Furkatovich

The Interaction of Language and Culture in Intercultural Conflict Communication	317
Gulnoza Khushnazarova	
O'smir shaxsida o'zini o'zi tushunish psixologik muammo sifatida.....	321
Mahmudov Abdurasul	
O'quvchilar nutqida milliy-madaniy leksik birliklarni qo'llashga o'rgatishda semantikashtirish	325
Tursunova Javhar Bakir qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish: Qori Niyoziy merosi asosida.....	329
Axmedova Nargiza Toychibekovna	
A2 darajadagi o'quvchilarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda adaptiv yondashuvning roli	333
Nezametov Zuxra Axmadovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kasbga ijodiy munosabatni tarbiyalashning nazariy asoslari.....	336
Axmatov Ibrohimjon Furqat o'g'li	
Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi	340
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Yuqori sinf o'quvchilarining ijtimoiy va intellektual kompetensiyalarini rivojlantirishni pedagogik tizimini takomillashtirish	344
Amankosova Dinara Gabitovna	
Innovatsion usullar vositasida maktabgacha yoshdagi duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirish.....	348
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Dzyudoning olimpiya o'yinlaridagi o'rni va ahamiyati	353
Jaxongir O'razbayev Temur o'g'li	
Umumta'lim maktab o'quvchilarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga integratsiyalashgan harbiy tarbiyaning ilmiy-nazariy asoslari.....	356
A'zamov Inom Salimjonovich	
The Role of Digital Platforms in Developing Students' Independent Learning Competency.....	360
Jo'rayeva Zamira Ishmuminovna, Uraqova Shaxlo Turdiyevna	
Shaxsiy ta'lim trayektoriyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	365
Toshpo'latov Olim Panjiyevich	
"Ilk qadam" davlat o'quv dasturi asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat markazlarining ta'lim jarayonlarini tashkil etish	370
Bektemirova Asilabonu Akmal qizi	
Kreativ ta'lim texnologiyalari asosida talabalarda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	374
Sariboyev Nurali Abdunazarovich	
Bolalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar va yosh xususiyatlari	378
Erkinboyev Muhammadqodir Nodirbek o'g'li	
Tasviriy san'at darslarida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.....	383
Xushvaqtov Abror Doniyor o'g'li	
Raqamli ta'lim muhitida zamonaviy o'qitish metodlari va interaktiv texnologiyalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	387
Murodova Dilafro'z Matmurod qizi, Sattarova Bibijon Muzaffar qizi, Bekmurodova Muhayyo Uralbayevna	
Kredit-modul tizimida o'quv-me'yoriy hujjatlarni takomillashtirish borasidagi milliy va xorijiy tajribalar	391
Aralova Maxsuma Abdurahmonovna	
Yuqori sinf o'quvchilariga chet til o'qitish va o'rgatishda motivatsiyaning o'rni xususida.....	396
Atadjanova Shaxnoz Abbasovna, Ismoilova Feruza Salimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda innovatsion metodlar	400
Axmedova Fayziniso Otabek qizi	
Bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyatida professional salohiyatini rivojlantirish yo'llari	403
Habibullayeva Muxlisaxon Yorqinjon qizi	

Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining PR kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi.....	406
J. B. Jumabayev	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	412
Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna	
Biologiya ta'lim jarayonida ilg'or hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash.....	416
Mo'minov Dilshod Yaxshiboy o'g'li	
Oliy ta'limda masofaviy ta'limning pedagogik-psixologik xususiyatlari	420
Mutalibova Muqaddasxon Abdunabi qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda raqamli platformalar orqali kiberxavfsizlik madaniyatini shakllantirish	423
Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Saminjonova Sevaraxon Axmadjon qizi, Abdihakimova Muqaddas Fahridinova, Matsapayeva Nigora Satbay qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining etnopedagogik kompetentligini shakllantirishda milliy hunarmandchilik va xalq amaliy san'atining didaktik imkoniyatlari	428
Pardayeva Gulchexra Safarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	432
Qipchaqova Sevinchxon Farxodjon qizi	
Maktabgacha ta'lim boshqaruvida ERP tizimlarini integratsiyalashning proaktiv modeli.....	436
Raxmatillayev Oyatillo Zikrillayevich	
Maktabgacha ta'limda rivojlantiruvchi markazlarni tashkil etish va loyihalashtirish.....	439
Sadikova Shoista Akbarovna, Yangiboyeva Salomat Samandarovna, Yangiboyeva Sevinch Samandarovna	
Milliy hunarmandchilik buyumlarini yasash orqali o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirish	442
Xayitov Jonibek Xolboboyevich, Nabijonova Nilufar Nabijon qizi	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	446
Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li	
Сравнительно-типологический анализ юмора и гуманизма в творчестве Гафура Гуляма и Марка Твена.....	451
Абдумунинова Махлиё	
Особенности фонетико-фонематической речи (качественные и количественные) у младших школьников с речевыми расстройствами.....	453
Заирова Н. Б.	

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA OMMAVIY SPORTNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI

Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li
 Chirchiq davlat pedagogika universiteti sport o'yinlari kafedrasida
 p. f. f. d (PhD), dotsent

Annotatsiya: O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sport tizimiga e'tibor tobora ortib bormoqda. Yangi islohotlar asosida sport salohiyati yuqori bo'lgan avlodni tarbiyalash, yoshlarni sog'lom va barkamol qilib voyaga yetkazish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va ommaviy sport o'yinlari yoshlarning intellektual, ijtimoiy va fiziologik salomatligini mustahkamlashda, ijtimoiy muhitni sog'lomlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli ommaviy sport o'yinlarini rivojlantirish strategiyalari masalasi yuqori ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim muassasalari, ommaviy sport o'yinlari, sport strategiyalari, sport infratuzilmasi, talabalar sporti, sog'lom turmush tarzi, sport tadbirlari, sport to'garaklari, jamoaviy sport, yoshlar sporti.

Abstract: In the Republic of Uzbekistan, increasing attention is being paid to the system of physical education and sports. Based on ongoing reforms, educating a generation with high sports potential and raising young people to become healthy and well-rounded individuals have become important directions of state policy. Physical education and mass sports in higher educational institutions play a significant role in strengthening the intellectual, social, and physiological health of young people, as well as in improving the social environment. Therefore, the issue of strategies for the development of mass sports is of great importance.

Key words: higher education institutions, mass sports games, sports strategies, sports infrastructure, student sports, healthy lifestyle, sports events, sports clubs, team sports, youth sports.

Аннотация: В Республике Узбекистан всё больше внимания уделяется системе физического воспитания и спорта. В рамках проводимых реформ воспитание поколения с высоким спортивным потенциалом, формирование здоровой и всесторонне развитой молодёжи стало одним из важных направлений государственной политики. Физическое воспитание и массовый спорт в высших учебных заведениях играют важную роль в укреплении интеллектуального, социального и физиологического здоровья молодёжи, а также в оздоровлении социальной среды. Поэтому вопрос стратегий развития массового спорта приобретает особую актуальность.

Ключевые слова: высшие учебные заведения, массовый спорт, спортивные стратегии, спортивная инфраструктура, студенческий спорт, здоровый образ жизни, спортивные мероприятия, спортивные клубы, командные виды спорта, молодёжный спорт.

KIRISH

Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish talabalarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish, jismoniy faolligini oshirish va ijtimoiy faolligini kuchaytirishda muhim omil hisoblanadi. Bugungi globallashuv davrida yoshlarning jismoniy va ma'naviy barkamolligini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida (OTM) tahsil olayotgan talabalarning sog'lig'ini mustahkamlash, ularni sog'lom turmush tarziga yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, ommaviy sportni rivojlantirish nafaqat jismoniy tayyorgarlikni oshiradi, balki yoshlarning ijtimoiy faolligi, liderlik qobiliyati va intizomini shakllantirishda ham muhim vosita hisoblanadi.

Ommaviy sport – bu keng qatlamlarni qamrab oluvchi, professional sportdan farqli ravishda har bir shaxs uchun ochiq bo'lgan jismoniy faoliyat shaklidir. OTMlarda ommaviy sportni rivojlantirish orqali sog'lom jamiyatni shakllantirish mumkin. Bu boradagi harakatlar sport zallari, stadionlar va zamonaviy anjomlar bilan jihozlangan sport maydonlarini barpo etishdan iborat bo'lishi kerak.

Mutaxassislar fikricha, yagona sport tizimi asosida oliy ta'lim muassasalari uchun maxsus o'quv rejalari ishlab chiqilishi kelajakda yuksak natijalar beradi. Talabalar uchun turli sport turlari bo'yicha guruhlar, to'garaklar va sport klublarini tashkil etish zarurati ham shu yo'sinda namoyon bo'ladi. Oliy ta'lim muassasalarida

ommaviy sportni rivojlantirish masalasi jismoniy tarbiya va sport pedagogikasi doirasida keng o'rganilgan ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda olib borilgan tadqiqotlar asosan sportning ijtimoiy ahamiyati, talabalar salomatligiga ta'siri, sport boshqaruvi va uni rivojlantirish strategiyalarini qamrab oladi.

Hozirgi kunda ayrim oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirishda qator muammolar mavjud:

- sport infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi;
- sport anjomlari va jihozlarining yetishmasligi;
- talabalarning sportga qiziqishining pastligi;
- malakali murabbiylarning yetishmasligi;
- sport tadbirlarining muntazam tashkil etilmasligi.

Mazkur muammolarni hal etmasdan turib, ommaviy sportni keng rivojlantirish mushkul hisoblanadi. OTMlarda sportni rivojlantirish uchun alohida boshqaruv tizimini yaratish zarur. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi: sport faoliyatini muvofiqlashtiruvchi markaz tashkil etish; yillik va istiqbolli sport dasturlarini ishlab chiqish; talabalar o'rtasida sport yetakchilarini tayyorlash.

Zamonaviy sport infratuzilmasi ommaviy sportni rivojlantirishning asosiy shartidir. Shu bois:

- sport zallari va stadionlarni modernizatsiya qilish;
- talabalar uchun ochiq sport maydonchalarini ko'paytirish;
- trenajyor zallarini tashkil etish zarur.

Sportni ta'lim bilan uyg'unlashtirish ham muhim hisoblanadi:

- jismoniy tarbiya darslarini interaktiv shaklda o'tkazish;
- sport to'garaklari va fakultativ mashg'ulotlarni kengaytirish;
- turli sport yo'nalishlari bo'yicha ixtisoslashgan guruhlar tashkil etish.

Talabalarning sportga qiziqishini oshirish uchun:

- spartakiadalar va musobaqalar o'tkazish;
- universitetlararo sport ligalarini tashkil etish;
- sport festivallari va marafonlar uyushtirish zarur.

Talabalarni sportga jalb qilishda rag'bat muhim rol o'ynaydi:

- eng faol sportchilarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish;
- sport yutuqlarini akademik reytingda hisobga olish;
- maxsus stipendiyalar joriy etish.

Sportni ommalashtirish uchun keng targ'ibot ishlari olib borilishi lozim:

- ijtimoiy tarmoqlarda sport faoliyatini yoritish;
- motivatsion loyihalarni tashkil etish;
- sog'lom turmush tarzini targ'ib qiluvchi kampaniyalarni amalga oshirish.

Zamonaviy texnologiyalar sportni rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratadi:

- sport faoliyatini raqamlashtirish;
- onlayn platformalar orqali musobaqalar tashkil etish;
- fitness ilovalaridan foydalanish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Avvalo, jismoniy tarbiya va sportning nazariy asoslari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar alohida ahamiyatga ega. Pierre de Coubertin tomonidan ilgari surilgan sportning tarbiyaviy ahamiyati haqidagi g'oyalar bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Uning fikricha, sport nafaqat jismoniy rivojlanish, balki shaxsning ma'naviy va ijtimoiy kamolotiga ham xizmat qiladi. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda talabalarning jismoniy faol-

ligini oshirish masalalari keng yoritilgan. World Health Organization tomonidan berilgan tavsiyalarga ko'ra, yoshlar kuniga kamida 60 daqiqa jismoniy faol bo'lishi lozim. Ushbu tavsiyalar oliy ta'lim tizimida sportni rivojlantirishning muhim asoslaridan biri bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, sportning ijtimoiy va psixologik jihatlari ham ko'plab tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan.

Xorijiy olimlar sportning talabalar o'rtasida stressni kamaytirish, ijtimoiy moslashuvni yaxshilash va akademik natijalarga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydilar. Ayniqsa, AQSh va Yevropa mamlakatlarida olib borilgan tadqiqotlarda universitet sport tizimining yuqori darajada rivojlanganligi hamda uning talabalarning umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'siri asoslab berilgan.

O'zbekiston olimlari tomonidan ham ushbu yo'nalishda qator ilmiy izlanishlar olib borilgan. Jumladan, jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish, ommaviy sportni tashkil etish hamda sport pedagogikasini takomillashtirish masalalari bo'yicha ilmiy ishlanmalar mavjud.

Ushbu tadqiqotlarda milliy sport turlarini rivojlantirish, yoshlarni sportga keng jalb etish hamda sog'lom turmush tarzini shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Bundan tashqari, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization tomonidan ishlab chiqilgan "Jismoniy tarbiya va sport xalqaro xartiyasi"da sportning inson huquqlaridan biri sifatida e'tirof etilishi uning ijtimoiy ahamiyatini yanada oshiradi. Ushbu hujjat sportni rivojlantirishda davlat siyosati va ta'lim tizimining rolini kuchaytirishni taqozo etadi.

So'nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda innovatsion yondashuvlar, jumladan, raqamli texnologiyalar orqali sportni rivojlantirish, onlayn sport platformalari va fitness ilovalaridan foydalanish masalalari ham keng yoritilmoqda. Bu esa ommaviy sportni yanada ommalashtirish va talabalar o'rtasida qiziqishni oshirishga xizmat qiladi. Tahlil qilingan adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish ko'p qirrali va kompleks yondashuvni talab etadi. Xorijiy va mahalliy tajribalar, xalqaro tashkilotlar tavsiyalari hamda zamonaviy ilmiy izlanishlar ushbu sohani samarali rivojlantirish uchun mustahkam nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur yo'nalishda ilmiy manbalarni tahlil qilish, taqqoslash va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Olingan ma'lumotlar asosida ommaviy sportni rivojlantirishning ahamiyati ilmiy jihatdan asoslab berildi.

Ommaviy sport talabalarning har tomonlama rivojlanishida muhim o'rin tutadi. U quyidagi jihatlari bilan ajralib turadi:

- talabalarning jismoniy sog'lig'ini mustahkamlaydi;
- stress va psixologik zo'riqishni kamaytiradi;
- jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- sog'lom turmush tarzini shakllantiradi.

Shuningdek, sport bilan muntazam shug'ullanish talabalarning o'qishdagi muvaffaqiyatiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, jismoniy faol talabalar intellektual jihatdan ham faolroq bo'ladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqot doirasida oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish holati tahlil qilindi hamda mavjud muammolar va imkoniyatlar o'rganildi. Tahlil jarayonida nazariy manbalar, xorijiy tajriba va amaliy kuzatuv natijalariga tayanildi.

Mavjud holat tahlili

O'rganishlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida sport faoliyati ma'lum darajada yo'lga qo'yilgan bo'lsa-da, ommaviylik darajasi yetarli emas. Talabalarning sport bilan muntazam shug'ullanish ko'rsatkichi o'rtacha darajada bo'lib, asosan majburiy jismoniy tarbiya mashg'ulotlari bilan cheklanib qolmoqda.

Tahlillar davomida quyidagi holatlar aniqlandi:

- sport infratuzilmasi ayrim OTMlarda yetarli darajada rivojlanmagan;
- sport to'garaklari mavjud bo'lsa-da, qamrov darajasi past;
- talabalarning bo'sh vaqtini samarali tashkil etishda sportdan yetarli foydalanilmayapti;
- rag'batlantirish tizimi sust ishlaymoqda.

Shuningdek, talabalarning sportga qiziqishi ko'p hollarda tashkiliy ishlar va motivatsiya yetishmasligi sababli pasayib bormoqda.

So'rov va kuzatuv natijalari

Tadqiqot davomida talabalar o'rtasida o'tkazilgan shartli so'rov natijalari quyidagilarni ko'rsatdi:

- talabalarning taxminan 60-70 foizi sport bilan muntazam shug'ullanmaydi;
- 20-25 foiz talabalar haftasiga 1-2 marta sport bilan shug'ullanadi;
- faqat 10-15 foiz talabalar doimiy ravishda sport bilan faol shug'ullanadi.

So'rov natijalariga ko'ra, sport bilan shug'ullanmaslikning asosiy sabablari quyidagilardan iborat:

- vaqt yetishmasligi;
- sport inshootlarining uzoqligi yoki yetishmasligi.

Strategiyalar samaradorligi tahlili

Ommaviy sportni rivojlantirish bo'yicha taklif etilgan strategiyalar samaradorligi quyidagicha baholandi:

- infratuzilmani rivojlantirish sportga jalb etilgan talabalar sonini sezilarli darajada oshiradi;
- rag'batlantirish tizimi talabalar motivatsiyasini kuchaytiradi;
- ommaviy tadbirlar qisqa muddatda sportga qiziqishni oshiradi;
- raqamli texnologiyalar sportni zamonaviy va qulay shaklga keltiradi.

Ayniqsa, kompleks yondashuv (infratuzilma + rag'bat + targ'ibot) eng yuqori samarani berishi aniqlangan.

Tahlillar asosida quyidagi asosiy natijalarga erishildi:

- oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish tizimli yondashuvni talab etadi;
- talabalarning sportga qiziqishi bevosita sharoit va motivatsiyaga bog'liq;
- zamonaviy infratuzilma va innovatsion yondashuvlar sport ommaviyligini oshirishda muhim omil hisoblanadi;
- rag'batlantirish tizimi mavjud bo'lgan OTMLarda sportga jalb etilish darajasi yuqori bo'ladi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatdiki, sport bilan muntazam shug'ullanuvchi talabalar:

- jismonan sog'lom;
- ijtimoiy faol;
- akademik ko'rsatkichlari yuqori ekanligi bilan ajralib turadi.

O'tkazilgan tahlillar natijasida shuni aytish mumkinki, oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish hali to'liq darajada shakllanmagan, ammo mavjud imkoniyatlar juda katta. To'g'ri strategiyalarni qo'llash orqali qisqa muddat ichida yuqori natijalarga erishish mumkin. Rivojlangan davlatlarda ommaviy sportga katta e'tibor qaratiladi. Masalan, AQSh va Yevropa universitetlarida sport infratuzilmasi yuqori darajada rivojlangan bo'lib, talabalarning aksariyati sport bilan muntazam shug'ullanadi. Ushbu tajribani mahalliy sharoitga moslashtirish orqali O'zbekistonda ham ommaviy sportni rivojlantirish mumkin.

XULOSA

Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalashning muhim omilidir. Mazkur jarayonni samarali tashkil etish uchun kompleks yondashuv, zamonaviy infratuzilma, kuchli boshqaruv va motivatsion tizim zarur. Ommaviy sportni rivojlantirish orqali nafaqat talabalarning jismoniy salomatligi mustahkamlanadi, balki ularning ijtimoiy faolligi va hayotiy ko'nikmalari ham oshadi.

Ommaviy sportni rivojlantirish – bu faqat jismoniy faollik emas, balki talabalarning sog'lom, intizomli va ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllanishiga ham xizmat qiladi. Yuqoridagi strategiyalarni kompleks tarzda amalga oshirish orqali OTMLarda sportni yangi bosqichga olib chiqish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining sportni rivojlantirishga oid qarorlari va farmonlari. – 03.06.2017-yildagi PQ-3031-son <https://lex.uz/docs/-3226019>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining jismoniy tarbiya va sport to'g'risidagi qaror 25.03.2026-yildagi 1123-son <https://www.lex.uz/uz/docs/-8093787>
3. O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti. Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi. – Toshkent, 2021.
4. Лев Павлович Матвеев. Теория и методика физической культуры. – Москва: Спорт, 2008.
5. Владимир Николаевич Платонов. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев, 2015.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.